

Handläggare:
Inger Outzen
Telefon: 08-508 10 053

Till
Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer underlag för budget 2017 med inriktning 2018 - 2019 samt överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Omedelbar justering.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	4
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	5
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskoleverksamhet	5
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	7
2.3 Äldreomsorg.....	7
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	9
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	10
2.6 Stadsmiljöverksamhet	11
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	12
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	12
2.9 Personal- och kompetensförsörjning.....	12
4 Sammanfattande ekonomisk analys.....	15
4.1 Drift.....	15
4.2 Investeringar.....	16
5 Övriga redovisningar	16
6 Lokalförsörjningsplan.....	19
6.1 Inledning	19
6.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	19
6.3 Kapacitetsbeskrivning.....	20
6.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	20
6.5 Kostnadsutveckling.....	21
6.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	21
6.7 Övrigt.....	22

Bilagor

Bilaga 1: 2016-136-1.1. Bilaga 1 Sdn10.xlsx

Bilaga 2: 2016-136-1.1. Bilaga 2 Äldreboendeplan innerstaden 2017-2019.docx

Bilaga 3: 2016-136-1.1. Bilaga 3 Parkplan_2017-19.xls

Bilaga 4: 2016-136-1.1. Bilaga 4 Ellen Keys park_2017-19.xls

Bilaga 5: 2016-136-1.1. Bilaga 5 Lekplats Sportfältet_2017-19.xls

Bilaga 6: 2016-136-1.1. Bilaga 6 Dianaparkens lekplats 2017-19.xls

Bilaga 7: Delrapport_Demokrati och trygghet_KSHS_Stad i samverkan_Stockholms stad och civilsamhället.pdf

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Här redovisas nämndens strategiska satsningar under respektive inriktningsmål.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Alla barn och unga ska ha jämlika uppväxtvillkor
- Nyrekrytera och behålla kompetenta förskollärare samt erbjuda vidareutbildning till alla personalkategorier (inom förskola)
- Förebyggande och tidiga insatser på hemmaplan till barn och ungdomar prioriteras
- Bygga ut förskoleplatser för att möta kommande behov och uppfylla barnomsorgsgarantin
- Bidra till stadens utbyggnad av gruppboheter och serviceboheter
- Möjliggöra för äldre att bo kvar hemma så länge de vill genom ökad specialisering och ett teambaserat arbetssätt inom hemtjänsten
- Kompetensutveckling för att möta äldre med särskilda behov såsom personer med demenssjukdom, äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk
- Äldreomsorgen ska arbeta för att fler äldre som bor ensamma hemma ges möjlighet att delta i gemenskap och i de aktiviteter som erbjuds.
- Samverkan mellan olika vårdgivare ska säkerställa en trygg och sammanhållen vård och omsorg.
- Utveckla samarbeten med frivilligorganisationer och föreningar i arbetet med sociala insatser för förebyggande verksamheter för stadsdelens äldre
- Personer utsatta för våld i nära relationer ska erbjudas stöd
- Arbeta mot hemlöshet
- Arbeta med trygghetsskapande- och brottsförebyggande insatser
- Arbeta för att skapa långsiktigt hållbara, tillgängliga, jämställda och trygga parker.
- Arbeta i stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden, med fokus på stadsdelsnämndens verksamheter
- Stärka samverkan med stadens förvaltningar och andra aktörer för utveckling av det offentliga rummet

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Informera och utbilda medarbetarna i miljöfrågor för att öka medvetenheten och engagemanget i miljöarbetet.
- Arbeta för miljömedvetna, kemikaliesmarta och giftfria verksamheter
- Synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet.
- Vidareutveckla arbetet med att skapa en hållbar och kemikaliesmart förskola med minskad exponering för kemikalier
- Skötseln av grönområden ska stärka biologisk mångfald och rekreativa kvaliteter
- Sänka klimatpåverkande utsläpp genom minskad energiförbrukning,
- Öka sorteringen av matavfall i nämndens verksamheter till biologisk hantering.
- Utveckla en strategi för att uppnå 50 % ekologiska livsmedel inom verksamheterna
- Se över möjligheterna att förbättra gång- och cykelkommunikationen i stadsdelen

- Utveckla effektiv och miljösmart avfallshantering

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- En budget i balans med sund ekonomi, systematisk uppföljning och klok resursanvändning
- Upprätthålla ett effektivt lokalutnyttjande
- Öka antalet individer som går vidare från försörjningsstöd till egen försörjning och särskilt stödja dem som står långt från arbetsmarknaden.
- Sänka sjukfrånvaron, rekrytera och behålla kompetent personal
- Se över driftsbudget och fördelningsnyckeln för stadsmiljö i syfte att uppnå god parkkvalitet och minska framtida behov av reinvesteringar

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Förstärka brukarinflytandet i alla verksamheter samt förbättra bemötande och tillgänglighet
- Barns tankar och synpunkter ska vara avgörande i beslut som berör dem
- Utveckla former för ungdomars inflytande
- Involvera barn i processer och beslut som rör deras vardagsliv och läroprocesser inom förskolan
- Öka tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning
- Arbeta med normkritiskt tänkande, jämställdhet och diskriminering
- Öka förståelsen för flerspråkighet och mångfald
- Utveckla digital teknik och sociala media för ökad kommunikation och dialog med invånarna
- Utveckla den lokala demokratin och arbeta för ett ökat valdeltagande
- Fortsätta att utveckla metoder för medborgardialoger i syfte att nå en bredare målgrupp och få en större representativitet

2 Nämndens verksamhetsområde

Nämndens ansvarsområden är förskoleverksamhet, verksamhet för barn, kultur och fritid, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri, stadsmiljöverksamhet, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Utvecklingen inom vart och ett av dessa områden redovisas nedan i nämnd ordning i separata avsnitt.

2.1 Förskoleverksamhet

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Ökning av antalet inskrivna barn i stadsdelsområdets förskoleverksamhet bedöms fortgå under planperioden. För att möta efterfrågan på nya förskoleplatser på grund av utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden föreligger behov av ytterligare förskolelokaler i stadsdelen.

Se vidare i Lokalförsörjningsplanen.

I den nya stadsdelen Norra Djurgårdsstaden finns ett behov av öppen förskola. Det kommer

att ge ökade lokalkostnader.

Skolverkets nya riktlinjer gällande antalet barn per grupp kommer att kräva ökade ekonomiska och personella resurser. Detta samtidigt som den ökade befolkningen i stadsdelen medför ett behov av nya förskoleplatser. I dagsläget saknas både utbildade förskollärare och lokaler som är lämpliga att driva förskoleverksamhet i.

Andelen barn i behov av särskilt stöd har minskat något. Däremot är det flera barn som har större svårigheter är tidigare. Framförallt medicinskt/fysiskt men också utvecklingsmässigt. Ett ökat antal fastställda diagnoser av olika slag innebär samarbete med fler utomstående aktörer. Även antalet infektionskänsliga barn ökar vilket kräver speciella insatser, bland annat i form av lokalanpassningar.

Utveckling och prioriteringar

Ett implementeringsarbete kring miljö- och hållbarhetsfrågor enligt miljöprogrammets intentioner fortgår i Norra Djurgårdsstadens förskolor. En utmaning under uppbyggnadsfasen av en ny stadsdel/nya förskolor är att stärka och utveckla ett arbetssätt kring det hållbara lärandet, med barns inflytande och utforskandets pedagogik som grund.

Förvaltningen är representerade i arbetsgrupp/styrgrupp i det stadsövergripande projektet ”Staden i ögonhöjd”, som har fokus på barnperspektiv på stadsutveckling. Översyn och utveckling av förskolornas utemiljöer utifrån stadens uppdrag förväntas ge ökade kostnader.

Hållplatsen, en mötesplats för dialog och lärande kring hållbar utveckling, har startats upp. Hållplatsen har öppet en dag i månaden och vänder sig till målgrupperna barn, personal och föräldrar/familjer på förskolorna i Norra Djurgårdsstaden. En utmaning är att vidga/flytta projektet även till andra områden och verksamheter inom stadsdelen. Ett annat exempel på dialog kring hållbarhet är ett pilotprojekt som kommer att startas upp i Norra Djurgårdsstaden för att utveckla förskolegårdens utemiljö utifrån dess befintliga kvaliteter i dialog och delaktighet med barnen på förskolan.

En handlingsplan, utifrån Kemikaliecentrums vägledning för Kemikaliesmart förskola, har tagits fram och kommer att implementeras i verksamheterna. Kockarna och ekonomibiträden har erhållit utbildning i hur köken kan göras mer klimatsmarta, vilket resulterat i att köken rensats på onödig plast. Ytterligare steg mot en klimatsmart måltid kommer att tas och detta kommer att kräva ytterligare utbildningsinsatser. Arbetet med kemikaliesmarta förskolor medför kostnader i form av personella resurser samt vid utbyte av gamla inventarier och pedagogiskt material.

Införandet av den digitala plattformen, Skolplattformen, förväntas erbjuda de verktyg och det stöd som krävs för ökad målfyllelse inom IKT. Skolplattformen kräver ekonomiska satsningar i form av kommunikatör, projektledare och utbildare. Efter projekttidens slut kräver Skolplattformen en organisation som förvaltar och följer upp systemet. Detta kommer att medföra ytterligare kostnader.

Förskolans värdegrundsarbete och demokratiuppdraget är ett prioriterat område. Fortsatta satsningar på kompetensutveckling på genus- och jämställdhetsarbete samt i normkritik kommer att genomföras. Ett exempel är att förskolornas läs- och kulturombud utbildas i normkreativ läsning. Utbildningen ger fördjupade teoretiska kunskaper kring normkritiskt förhållningssätt, men även inspiration, konkreta metoder och uppgifter som provas i verksamheten i den faktiska läsningen tillsammans med barnen.

Förvaltningen fortsätter erbjuda föräldrar ABC (Alla Barn i Centrum) som är ett generellt föräldrastödsprogram. Parallellt med ABC föräldragrupperna pågår Barnen i Centrum (som bygger på ABC) grupper för personal i förskolan. Detta handlar om att utgå ifrån gemensamma bemötandeprinciper.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Vid utveckling av området Norra Djurgårdsstaden finns ett behov av ytterligare fritidsverksamhet och mötesplatser i stadsdelsområdet. Den planerade parkleken Jackproppen (2018) är tänkt som en resurs för såväl förskolor, barnfamiljer och föreningar i området.

Se vidare i lokalförsörjningsplanen.

Utveckling och prioriteringar

Arbetet för att ge alla barn och unga en trygg, rik, varierad och tillgänglig kultur och fritid fortgår. Humlanhuset arbetar aktivt för att kulturen ska få större plats i verksamheten genom olika aktiviteter och genom att ungdomarna har möjlighet till att bidra med egna idéer för verksamheten. Humlanhusets verksamhet behöver på sikt utvecklas genom bland annat utökade öppettider för att kunna möta de behov som finns bland ungdomar i stadsdelen vilket ställer krav på ökade resurser framöver. Specifikt beaktas och utvecklas mötesplatser för flickor och former för tillgänglighet för ungdomar med olika funktionsnedsättning. Föreningen Föräldravandring på Östermalm har samarbete och kontakt med stadsdelsförvaltningen, skolor och polis. Föreningen vill säkerställa en verksamhet som bygger nätverk för föräldrar och andra vuxna, att på ett enkelt och synligt sätt vara ett stöd för ungdomar och föräldrar som vistas i stadsdelsområdet.

Tidiga och förebyggande insatser fortsätter att prioriteras och fältassistenter arbetar för att identifiera ungdomar i behov av stöd. Preventionsarbete mot cannabis är fortsatt prioriterat. Tillsammans med kollegor i innerstaden kommer stadsdelsområdets fältassistenter att arbeta med psykisk ohälsa bland ungdomar, bland annat genom att utbilda fler medarbetare i den evidensbaserade metoden DISA för att förebygga stress och depressiva symtom bland ungdomar.

Parklekarna breddar utbudet av kulturaktiviteter och arbetar aktivt för att kulturen ska få större plats i verksamheten genom permanenta aktiviteter. Parklekarnas personal utbildas i kemikaliesmarta perspektiv och förhållningssätt.

Kultursekreterare

Under 2016 kommer en kultursekreterare anställas med uppdrag bland annat att samordna kulturinsatser och hantera ansökningar om föreningsbidrag.

2.3 Äldreomsorg

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Enligt Swecos befolkningsprognos beräknas personer i åldrarna 65-84 år öka med ca 575 personer fram till 2019. Detta beror på ett högre flyttnetto, förbättrad hälsa samt nybyggnation. Det är gruppen 85 år och äldre som fortsätter att minska. Även om äldre i alla åldersgrupper på sikt ökar finns det faktorer som pekar på att insatserna från äldreomsorgen

inte ökar i motsvarande grad, t.ex. till följd av förbättrad hälsa, längre sammanboende, bättre tillgänglighet och teknisk utveckling. Sweco har därför prognostiserat att stadsdelens totala behov av äldreomsorg förväntas minska under treårsperioden.

Förvaltningen har trots prognoserna noterat en mindre ökning av hemtjänstinsatser i ordinärt boende även om ökningen av de yngre pensionärerna sannolikt inte kommer att påverka verksamheten i någon större utsträckning. Det finns dock nya målgrupper med multiproblem såsom psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshet bland de äldre. Förvaltningen har även noterat en större ökning av ansökningar om vård- och omsorgsboende från andra kommuner. När det gäller behoven av vård- och omsorgsboende på kort och lång sikt har de fyra förvaltningarna i innerstaden reviderat äldreboendeplanen för 2017 med inriktning 2018–2019, se bilaga.

Utveckling och prioriteringar

Då de äldre i de yngre åldersgrupperna ökar är förebyggande arbete, öppen och uppsökande verksamhet viktiga områden. Äldreomsorgen ska finnas nära invånarna, ex genom medborgarkontor. De befintliga mötesplatserna utvecklas avseende innehåll och för att nå fler målgrupper. För att bidra till gemenskap och innehållsrik vardag för de äldre är samarbete med frivilligorganisationer viktigt.

För att säkra ett professionellt bemötande av invånarna fortgår arbetet med att konkretisera stadens värdegrund i det dagliga arbetet. Insatser kommer att fortgå för att öka nöjdheten med maten, måltidssituationen samt utevistelsen.

Den snabba tekniska utvecklingen kan riskera att ställa de äldre som saknar digital kompetens utanför. Äldreomsorgen deltar i stadens projekt DigIT för att ge personalen utbildning i användning av digital teknik och digitala verktyg.

Fler äldre på sikt och ett ökat kvarboende ställer krav på hemtjänsten som bör inriktas på specialisering, kompetensutveckling och ett teambaserat arbetssätt. Bemanningen ska planeras så att den äldre så långt som möjligt får hjälp av samma personal. Vidareutveckling av anhörigstöd är viktigt för att underlätta för dem som vårdar en närstående i hemmet.

Ett ökat kvarboende kräver också ett fortsatt och utvecklat samarbete med landstinget kring samverkansöverenskommelser och samordnade individuella planer (SIP). Det finns lagförslag där kommun och landsting ska samarbeta kring utskrivningsklara patienter. Det kommer att påverka kommunen genom kortare vårdtider och mer avancerad hälso- och sjukvård.

Många sköra och svårt sjuka äldre i livets slutskede flyttar till vård- och omsorgsboendena. För att möta det ökade behovet av kvalificerad hälso- och sjukvård samt vård i livets slut är det angeläget med kompetenshöjning hos alla personalkategorier. Genom stadens avtal med Palliativt kunskapscentrum möjliggörs utbildnings- och kunskapsförmedling till all personal. Flexibla boendeformer för korttidsboende och avancerad vård och omsorg i livets slutskede kan behöva utvecklas.

Mer kvalificerade hälso- och sjukvårdsinsatser leder till ökad risk för vårdrelaterade infektioner och smittspridning. Behoven av skyddsutrustning, ändamålsenliga lokaler samt medicinteknisk utrustning ökar där dialog med fastighetsägare delvis behövs.

Kompetensutveckling om smittvägar och basala hygienrutiner sker. Dokumentation är viktig för en patientsäker vård och arbetet med ICF är ett fortsatt prioriterat område.

Avtalsuppföljningar är en viktig och alltmer omfattande uppgift för äldreomsorgen. Antalet

utförare är stort, framförallt inom hemtjänsten. Under perioden kommer stor vikt att ligga på systematisk uppföljning av äldreomsorgens samtliga utförarverksamheter.

Arbetsmiljöverket har konstaterat att hygienutrymmena på Dianagårdens vård- och omsorgsboende inte uppfyller arbetsmiljökraven avseende fritt arbetsutrymme. Fastighetsägarens genomgång påvisar att, till skillnad från vad som anges i äldreboendeplanen, att samtliga hygienutrymmen är i behov av ombyggnation i någon form. Ombyggnationen kommer således att bli omfattande och förutsätta en evakuering av fastigheten.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/ behov

Stödet till personer med funktionsnedsättning kommer sannolikt att öka i omfattning och avser främst insatserna boendestöd enligt SoL och bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet enligt LSS. Lagen om valfrihet, LOV, gäller för ett flertal insatser inom området funktionsnedsättning. Få privata utförare ansöker om inträde enligt LOV när det gäller bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS. Detta beror sannolikt på att det är mer lönsamt för utförare att stå utanför valfrihetssystemet och sälja platser till betydligt högre kostnader till stadsdelsnämnderna.

Behovet av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning inom stadsdelsområdet kommer troligtvis tillgodoses genom planerad nybyggnation i Norra Djurgårdsstaden. I budgeten anges att nämnder i samråd med varandra ska säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. Det finns en brist av särskilda boenden, men förvaltningen anser att det är önskvärt med en stadsgemensam utredning och analys av hur stort det samlade behovet är.

Gruppboendestäder behöver byggas med rimliga boendekostnader för personer med speciella behov, såsom personer med förvärvad hjärnskada, yngre dementa och äldre. Traditionella gruppboendestäder efterfrågas dock allt mindre av yngre personer med funktionsnedsättning. Personer med neuropsykiatriska diagnoser har önskemål om egna lägenheter med stöd. För denna växande målgrupp behöver samarbete, ansvar och organisation mellan kommun och hälso- och sjukvården tydliggöras för att ge möjlighet för den enskilde att klara ett eget boende och minska behovet av kostsamma externa placeringar.

Utveckling och prioriteringar

Personer med funktionsnedsättning har stora svårigheter att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden och målet ska i möjligaste mån vara lönearbete. Det finns behov av gemensamma insatser från arbetsförmedling, försäkringskassa och arbetsgivare att öka antalet arbetstillfällen för dessa grupper. Flera verksamheter inom daglig verksamhet arbetar idag aktivt för att den enskilde ska kunna komma ut i eget arbete i samverkan med dessa aktörer.

Det finns en stor osäkerhet vad gäller de ekonomiska konsekvenserna av nybyggnationen av specialbostäder. Ersättningen nämnden erhåller beror på nivån av det stödbehov som de boende som flyttar in bedöms ha. Den enskildes hyreskostnad kommer att vara förhållandevis hög och därmed ökar även nämndens kostnader genom att de boende sannolikt kommer att vara i behov av kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning (KBH).

Försäkringskassan har idag en stram bedömning av assistans och förvaltningen upplever att

den statliga assistansen oftare dras in än tidigare. Eftersom kommunen har ansvaret att tillse att den enskilde får stöd i vardagen, kommer sannolikt kostnaderna för assistans öka för kommunerna.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Antalet ensamkommande barn som söker asyl har ökat kraftigt. Prognosen över hur många ensamkommande barn som kan komma framöver är mycket osäker beroende på politiska beslut i Sverige och EU, men det kan inte uteslutas att en fortsatt hög tillströmning av asylsökande likt den 2015 kan ske framöver. För stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm har en ny gemensam verksamhet organiserats med syfte att samla och utveckla handläggningen och mottagandet av ensamkommande barn. Det ökade antalet barn och ungdomar kommer på sikt att påverka andra verksamheter inom staden. Oavsett hur flyktningmottagandet kommer att utvecklas nationellt och inom staden är det en viktig fråga att bevaka och planera för under de närmsta åren. Det handlar om budgettilldelning, organisation och ökade krav på flera av stadens verksamheter.

Utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden genererar stor inflyttning av personer till stadsdelen något som troligtvis kommer leda till fler anmälningar till socialtjänsten samt en ökning av familjerättsärenden.

För vuxna med missbruksproblematik har förvaltningen noterat en fortsatt ökning av antalet LVM-anmälningar från beroendevården och psykiatri. Anmälningarna rör både kvinnor och män i blandade åldrar och gäller främst personer med komplexa vårdbehov på grund av missbruk i kombination med psykisk ohälsa alternativt personer med ett avancerat alkoholmissbruk med alkoholskador.

Inom socialpsykiatri förväntas en fortsatt ökning av personer med behov av stöd, framförallt av yngre personer (20-35 år) med neuropsykiatriska diagnoser, ofta i kombination med andra psykiatriska diagnoser. För att kunna tillgodose dessa gruppers behov ställs stora krav på specialkompetens och effektiva arbetsformer, både för att utreda och bedöma bistandsbehov samt ett varierat utbud av insatser anpassade till individens behov.

Utveckling och prioriteringar

Ungdomsmottagningen har tilldelats statliga medel för att förstärka verksamheten utifrån ungdomar som mår dåligt.

Kompetensen hos samtliga medarbetare fortsätter att stärkas för att kunna ge ett professionellt stöd till personer som söker råd och hjälp, utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Förutsättningar för en stadsövergripande samordning av insatser för de personer som utövar våld i nära relation behöver ses över.

Nämnden fortsätter att arbeta aktivt med vräkningsförebyggande åtgärder för att förhindra hemlöshet genom att söka upp och ge stöd till familjer och personer som befinner sig i riskzonen för hemlöshet.

Inom hela verksamhetsområdet är ett nära och fungerande samarbete med hälso- och sjukvården helt avgörande för ett effektivt resursutnyttjande för båda huvudmännen. Samverkan med psykiatri behöver utvecklas och förbättras för att nå en samsyn kring

socialpsykiatrins klientgrupp.

Förvaltningen följer etableringen av en kommande återvinningscentral i Norra Djurgårdsstaden och kommer i anslutning att planera för en sysselsättningsverksamhet för personer med ohälsa.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Omvärldsfaktorer

Östermalm har fantastiska parkanläggningar som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande och sammanhållet Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara. Många förskolor och skolor saknar egen gård för utelek och är hänvisade till parkerna som därigenom får ett ökat slitage. Förvaltningen medverkar i planeringen för nya och attraktiva bostäder, bra samhällsservice samt grönskande och jämställda utomhusmiljöer. Förvaltningen har ett stort ansvar i planeringen av Norra Djurgårdsstaden och flera andra stadsutvecklingsprojekt på Östermalm. För att säkerställa god parkkvalité och parktillgång är det viktigt att staden har aktuella och samstämmiga styrdokument för utveckling av park och natur, från översiktsplan till lokala parkplaner.

Ekonomisk utveckling

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar. Förvaltningen ser även ett behov av att se över fördelningsnyckeln för stadsmiljö och att det skulle vara intressant att använda driftskostnadsanalyser i budgetarbetet. När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet.

Prioriteringar

Parkplanen, trygghetsvandringar, medborgarförslag, idéer från Östermalmsborna, medborgarenkäter samt samarbete med berörda fackförvaltningar styr nämndens prioriteringar. Invånarna ska känna sig delaktiga i utvecklingen av stadsmiljön på Östermalm. Under 2017 planeras en ny lokal parkplan tas fram.

Insatser för att minska nedskräpning och öka ansvars känslan för vår gemensamma parkmiljö fortsätter. Möjlighet till källsortering införs också i de mest välbesökta parkerna. För att öka invånarnas engagemang i parkskötseln avser förvaltningen att uppmuntra till fler bostadsnära brukaravtal och ge möjlighet till stadsodling i utvalda och mindre använda delar av parkmiljön.

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av. De upprätthåller funktioner i naturen och ger tjänster som är direkt eller indirekt viktiga för människan och samhället. Exempelvis renar parkernas grönska luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre. Förvaltningen vill synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet. För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att ta fram en dagvattenstrategi, med

syfte att tillvarata och öka parkernas kapacitet att omhänderta dagvatten.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Demografiska förutsättningar och förändrad efterfrågan/behov

Den stora inflyttning som sker till stadsdelsområdet framöver förväntas inte leda till att antalet bidragshushåll ökar procentuellt. Förvaltningens bedömning är att antalet arbetslösa kommer att vara fortsatt lågt, trots hög inflyttning.

Det är en stor osäkerhet framöver i vilken utsträckning det ökade antalet asylsökande kommer att påverka försörjningsstödsenheten framför allt när det gäller ensamkommande barn som får permanent uppehållstillstånd och i de fall familjeåterförening är möjligt. Vissa av dessa familjer kan behöva mycket stöd, inte minst när det gäller bostadssituationen.

Utveckling och prioriteringar

En stor del av de ärenden som aktualiseras uppvisar en komplex problematik. Det krävs ofta ett omfattande motivationsarbete för att personerna ska etablera kontakter med andra huvudmän som hälso- och sjukvården. Många blir kvar i bidragsberoende under lång tid på grund av ohälsa, ofta av socialmedicinsk karaktär. För att möta behovet krävs ett nära samarbete med hälso- och sjukvården.

Ärendena i innerstaden är till övervägande del ensamstående hushåll utan barn som inte har rätt till några andra bidrag, exempelvis bostadsbidrag och barnbidrag. Hyreskostnaden för ett andrahands- eller inneboendekontrakt överstiger ofta den genomsnittskostnad som en försörjningsstödstagare är berättigad till enligt norm, vilket i hög grad påverkar kostnadsutvecklingen.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Den grupp som inte ingår i Jobbtorg Stockholms/Jobbtorg Resurs målgrupp, men som har behov av arbetsmarknadsåtgärder prioriteras. Det kan vara personer som tidigare deltagit i flera olika åtgärder utan resultat, långtidssjukskrivna, personer med tidigare missbruk eller odefinierad problematik. Förvaltningen är beroende av ett nära samarbete med hälso- och sjukvården, försäkringskassan och arbetsförmedlingen för att lyckas med att förkorta bidragstiden för denna målgrupp. Förvaltningen fortsätter att koncentrera insatserna för målgruppen med komplex problematik för att undanröja arbetshinder och hitta vägar till egen försörjning. Insatser erbjuds i inom förvaltningens verksamhet Arbetslivsinriktad rehabilitering (AR) i egen regi som gett goda resultat.

Samarbetet med Jobbtorg Stockholm fortsätter utvecklas för att få till stånd en ökad genomströmning från offentligt skyddad anställning (OSA) till annan anställningsform. Samverkan med arbetsförmedlingen har intensifierats för att få större tillgång till olika slags anställningsstöd.

Feriearbete erbjuds för att ungdomar mellan 16 och 19 år ska få möjlighet till arbete. För många ungdomar ger det första arbetet viktiga erfarenheter och kontakter.

2.9 Personal- och kompetensförsörjning

I februari 2016 var antalet tillsvidareanställda månadsavlönade 842 och antalet timavlönade

var drygt 300. Under planeringsperioden förväntas förvaltningen att växa inom samtliga programområden vilket kommer att leda till en ökning av månads- och timavlönad personal och ställa ökade krav på förvaltningens stödfunktioner, bl a avseende kompetensbaserad rekrytering där även serviceförvaltningens rekryteringsstöd anlitas. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att erbjuda heltidsanställning till ofrivilligt deltidsanställda där heltid är norm vid nyrekrytering. Inom äldreomsorgen där de flesta deltidsanställda återfinns räknar förvaltningen med att kunna hitta lösningar för de som vill arbeta heltid under de närmsta åren. Andelen kvinnliga anställda är 89 % och förväntas ligga på ungefär samma nivå framöver. Av förvaltningens 842 tillsvidareanställda månadsavlönade fyller 74 medarbetare, 65 mellan åren 2017-2019. En tredjedel av dessa är förskollärare och vårdbiträden.

Socialtjänsten har en stor utmaning när det gäller att rekrytera och behålla socialsekreterare. Framför allt gäller det här inom områdena ekonomiskt bistånd och utredning barn och ungdom. Det är konkurrens om kvalificerad personal såväl inom staden som från andra kommuner. Förvaltningen har stora förhoppningar på att den handlingsplan som staden tagit fram för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare ska ge effekt framöver.

I takt med utbyggnaden av förskolor har det blivit svårare att rekrytera förskollärare. Andelen förskollärare i stadsdelsområdets förskolor har minskat från 2014 i jämförelse med 2015. Stadens krav på minst 25 procent förskollärare i varje förskola tillsammans med det långsiktiga kravet på en förskollärandel på 50 procent gör att behovet av att rekrytera fler förskollärare kvarstår. Det är viktigt att det bedrivs ett aktivt och långsiktigt arbete både på en övergripande nivå i staden och lokalt i stadsdelen för att öka andelen förskollärare. Det är angeläget att göra fortsatta satsningar på vidareutbildning för barnskötare till förskollärare. Staden bör arbeta för att antalet utbildningsplatser vid universitet och högskolor ökar.

Enligt förskolans läroplan har förskollärarna ett utökat ansvar för den pedagogiska verksamheten/ undervisningen. Förskollärares yrkeskompetens spelar en väsentlig roll för hur väl förskolan lyckas nå de uppsatta målen. Det finns ett behov av kompetenssatsningar inom ledarskap för förskollärare, speciellt för förskollärare med äldre utbildningar. Den här typen av kompetensutveckling bör stödjas både lokalt och av staden centralt.

När det gäller nyutexaminerade förskollärare är en väl fungerande introduktion och mentorskap särskilt viktigt. För att skapa likvärdiga villkor inom staden är det angeläget att gemensamma principer/ riktlinjer för detta arbete tas fram. Förvaltningen arbetar utifrån ett lokalt framtaget program för verksamhetsstart av nya förskolor/ introduktion av medarbetare. Särskilt viktigt är att nyutexaminerade förskollärare får en väl fungerande introduktion så att de redan från början ges förutsättningar att bidra till en förskola av hög kvalitet. Det handlar både om att vara en attraktiv arbetsgivare och att behålla personal. Formerna för introduktionen behöver ytterligare utvecklas.

Lokala riktlinjer för pedagogisk utvecklingstid har utarbetats och kommer att implementeras i syfte att skapa likvärdiga möjligheter för förskollärarna att ta ansvar (i enlighet med uppdraget i läroplanen) för den pedagogiska verksamheten av god kvalitet. Detta skapar i sin tur likvärdig förskola genom lika villkor i undervisningen för alla barn. Vid genomförandet krävs utökade kunskaper om ledarskap och därför kommer en förskollärare/ arbetslagsledare per förskola att erbjudas kompetensutveckling inom området.

Inom Äldreomsorgen är det en utmaning att rekrytera och behålla sjuksköterskor,

biståndshandläggare och undersköterskor med erfarenhet och adekvat kompetens. Insatser kommer att göras för att minska sjukfrånvaron inom hemtjänsten samt tillse chefsförsörjningen vid kommande pensionsavgångar. Stor vikt kommer att läggas på att öka kompetensen hos personalen. Genom stadens projekt DigIT kommer personalen att få utbildning i användning av digital teknik och digitala verktyg. Det är också viktigt att säkra ett professionellt bemötande gentemot medborgarna. Ytterligare områden där utbildningsbehov finns är inom psykisk ohälsa, missbruk, relationsvård och kost och måltider.

Ledarförsörjning

Det är viktigt att säkra en relevant kompetensutveckling för chefer och medarbetare framöver. Exempel på områden där förvaltningen kommer att göra övergripande satsningar under planperioden berör områdena arbetsmiljö och samverkan, rekrytering och sjukfrånvaro.

Tio av förvaltningens anställda chefer är 62 år eller äldre. Chefsforum och stadens utbildningserbjudande ska bidra till att utveckla förvaltningens chefer. Förvaltningens tidigare traineeprogram har gjort att förvaltningen kunnat internrekrytera ledare och gett förvaltningen viktiga erfarenheter för eventuella framtida traineeutbildningar.

Satsningen fortsätter på det nationella rektorsprogrammet för förskolechefer och biträdande förskolechefer. Även framtida satsning på Skolverkets utbildning "Förskolechefens pedagogiska ledarskap" kommer att prioriteras. Genom att utifrån aktuell forskning problematisera och kritiskt granska ledarens roll och funktion kan även andra parametrar än ökad närvaro i personalgruppen för ett gott pedagogiskt ledarskap träda fram.

Sjukfrånvaro

Sänkningen av sjukfrånvaron, både för kort- och långtid, har varit ett prioriterat mål under flera år. Sjukfrånvaron har dock stigit för samtliga verksamhetsprogram under 2015 och är nu i januari 2016 8,3 %. Samarbetet med företagshälsovården och andra aktörer kommer att fortgå, t ex med arbetslivsresurs för att hitta lösningar både på individnivå och se om det t e x finns organisatoriska förklaringar till att sjukfrånvaron stiger inom vissa enheter/avdelningar. Förvaltningen följer sjukfrånvaron på enhetsnivå och har en kontinuerlig dialog med berörda chefer. Både kort- och långtidssjukfrånvaroutvecklingen följs på olika nivåer.

4 Sammanfattande ekonomisk analys

Mnkr	Budget 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 291,3	-1 328,5	-1 327,9	-1 329,4
Drift och underhåll	-1 287,0	-1 323,2	-1 322,6	-1 324,1
Avskrivningar	-2,9	-4,4	-4,4	-4,4
Internräntor	-1,4	-0,9	-0,9	0,9
Intäkter	43,6	42,8	42,8	42,8
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 243,4	-1 285,7	-1 285,1	-1 286,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-8,0	-6,9	-4,1	-4,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	-8,0	-6,9	-4,1	-4,1

Budgeten kommer att justeras inom förskola och funktionshinder utifrån prestationsförändringar och inom övriga verksamheter utifrån vid budgettillfället kända demografiska faktorer och politiska prioriteringar. Skillnaderna inom äldreomsorgen i tabellen ovan avser nu prognostiserade volymförändringar. Inom funktionshinder övergår korttidstillsynen från fast anslag till schablonbudgetering per insats.

4.1 Drift

Under planperioden förväntas ett ökat antal barn i förskoleåldern. Valfrihetssystemet gäller och föräldrar kan välja mellan såväl kommunala som privata utförare. I dag väljer ca 56 % kommunal utförare för vilka nämnden ansvarar.

Hyreskostnaden vid nyetablering av förskolor närmar sig 30 000 kr per barn och år. Idag utgör den peng som Kommunfullmäktige beslutat ska gå direkt till förskolorna 80 % av den schablon stadsdelen får i budgettilldelning. Mellanskillnaden mellan schablon och peng, 20 %, ska finansiera hyror, lokalunderhåll, programstab, kostnader för gemensamma verksamhetssystem, nämnd, administration. År 2016 utgör mellanskillnaden 24751 kr - 29484 kr per förskolebarn vilket därför i vissa fall inte ens täcker hyreskostnaden. I budgeten för 2016 kompenseras stadsdelarna för förskolor med hög hyra med 80 % av merkostnaden i intervallet 1700kr - 2500kr per kvadratmeter och 40 % av merkostnader över 2500 kr per kvadratmeter. Bidraget utgår för högst 10 kvm inskrivet stockholmsbarn. Resursfördelningssystemet och politiska mål om färre barn i barngrupperna styr åt olika håll.

Vid nystart av förskolor krävs att personalgruppen kan vara på plats, introduceras, förbereda starten och arbetssätt ca 1 månad innan barnen kommer. Vid nyetableringar av avdelningar är det huvudsakligen barn i ettårs åldern vid start, dvs små barngrupper vilket gör att det kan vara svårt att komma upp till 10 kvm/barn till mätningarna.

I det nya bostadsområdet i Norra Djurgårdsstaden planeras tidigt för nyetablering av förskolor. Vid nyetablering av förskolor i ett område av den storlek som Norra Djurgårdsstaden utgör bör stadsdelsnämnden kompenseras för kapitalkostnaderna (avskrivning och räntor) vid investeringar i inventarier som uppstår vid starten.

Resurstilldelning inom stöd för personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri ska stimulera till att fler bostäder kan inrättas i dyra nyproduktioner. Det finns stor risk att hyreskostnaderna i nyproduktion blir så höga att nämnden kan komma att behöva betala kostnader för kommunalt bostadsbidrag till inflyttade.

Medel för ungdomssatsningar i nyetablerade områden bör tillföras så att t ex parklekar, fritidsgårdar, fältassistenter kan möta de nyetablerade invånarnas behov av aktiviteter, vilket kan bidra till ökad trygghet i det nyetablerade området.

4.2 Investeringar

Med byggnation av norra Djurgårdsstaden kommer såväl förskolor, parklekar som specialbostäder för personer med funktionsnedsättning att tillföras i området. Förvaltningen uppskattar överslagsmässigt med en investeringskostnad för start per avdelning om ca 150-200 tkr. Nämnden har en investeringsbudget om 2,2 mnkr per år. Under 2017/2018 beräknas ca 8 nya avdelningar. Tillkommande förskoleavdelningar och servicelägenheter bedöms ligga inom ramen för detta under de två första åren. I planering för 2019 finns idag fem förskolor om ca 20 avdelningar. Hur dessa fördelas mellan kommunala och privata anordnare är i dagsläget inte helt klart liksom den exakta införandetiden. På sikt kommer medel behövas för en upprustning av möblerna i de gemensamma utrymmena på vård- och omsorgsboendena. De är i vissa fall gamla samt utsatts för betydande slitage. Likaså kommer larmen inom vård- och omsorgsboendena att behöva ersättas inom en snar framtid då de är av äldre modell med återkommande behov av service.

Parkinvesteringar

I flerårsbudgeten ska nämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Investeringsönskemålen redovisas i bilaga x. För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln genomförs mindre parkupprustningar inom stadsdelsområdet.

5 Övriga redovisningar

Hållbarhetskommisionens rekommendationer och åtgärder

Stockholms stads kommission för ett socialt hållbart Stockholm har i uppdrag att analysera skillnader i livsvillkor i kommunen och föreslå åtgärder för att minska dessa skillnader. Kommissionens arbete utgår från inriktningsmålen om ett Stockholm som håller samman, och ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Stadsdelsnämnden är delansvarig för åtgärder i kommissionens rapport *Stad i Samverkan*,

Stockholms stad och civilsamhället (bilägges detta ärende), och ska beskriva sina förutsättningar för att bidra till åtgärdernas genomförande utifrån nämndens ansvar och åtgärdens genomförbarhet. En uppdelning ska göras i åtgärder som nämnden arbetar vidare med inom ramen för budget 2016, åtgärder inför budget 2017 och eventuella åtgärder med längre planeringshorisont. Nämnderna ska redovisa grunderna för sina prioriteringar.

De åtgärder stadsdelsnämnderna är delansvariga för, tillsammans med kommunstyrelsen är följande:

4.1.1 Åtgärd: Etablera lotsar för civilsamhället i stadsdelsnämnderna.

4.1.2 Åtgärd: Implementera ett utvecklingsprogram för aktörer inom det civila samhället

4.2.1 Åtgärd: Ta fram stadsövergripande riktlinjer för hur Stockholms stad fördelar bidrag till civilsamhället

4.2.2 Åtgärd: Digitalisera ansökningsprocessen för föreningsbidrag och skapa ”en väg in”.

4.3.1 Åtgärd: Initiera lokal omvärldsbevakning för att utveckla stadens reaktionsförmåga och möjliggöra tidig samverkan med sociala rörelser.

4.3.2 Åtgärd: Utred möjligheten att utse facilitatorer som kan underlätta dialogen mellan staden och sociala rörelser/nätverk i de fall en dialog är svår att få till stånd

4.4.1 Åtgärd: Stöd etablerandet av medborgardrivna mötesplatser, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden.

4.5.1 Åtgärd: Utveckla kunskap om det lokala civilsamhället i Stockholms stads stadsdelsområden.

Kommentar:

Förvaltningen har utarbetat nya lokala riktlinjer för föreningsbidrag, vilka bör gälla i avvaktan på att stadsgemensamma sådana tas fram. Förvaltningen avser att återkomma om övriga punkter i Lokalt utvecklingsprogram, vilket redovisas i samband med tertialrapport 2. Ett arbete har påbörjats med att analysera nuläge och trender i stadsdelsområdet. Utifrån analyser av relevant statistik, material från dialoger med medborgare, medborgarförslag samt samtal med andra berörda aktörer i stadsdelsområdet, ska förvaltningen i tertialrapport 1 redovisa vilka geografiska och/eller tematiska prioriteringar nämnden föreslås göra i sitt Lokala utvecklingsprogram.

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

I 2015 års underlag för budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018 redovisade nämnden vilka källor till statistiskt underlag som finns för områdena personal, förskola, socialtjänst och äldreomsorg med avsikten att belysa om och hur fördelningen av stadens resurser får olika konsekvenser för kvinnor och män. Stadsledningskontoret skulle därefter ta fram och kommunicera modeller för ändamålet.

I ärendet skrev förvaltningen att genusfrågan är komplex samt att det kan finnas en fara i ett ensidigt förlita sig på statistiska uppgifter om hur stadens verksamheter och resurser slår i förhållande till kvinnor och män, och dra slutsatser av detta utan hänsynstagande till bakomliggande faktorer.

I anvisningar till årets ärende, anges att alla förvaltningar ska ha könsuppdelad statistik och

analysera resursfördelningen utifrån kön. Nämnden ska beskriva och analysera utmaningar och möjligheter i den egna verksamheten i relation till arbetet med målet ”Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika”. Förvaltningen vill peka på behovet av att de statistiska underlag som kan tas fram genomgår central samordning och analys, och att redan bedriven forskning tas tillvara. Staden bör som utlovat kommunicera modeller och ge nämnderna vägledning för att motverka att ett visst lokalt statistiskt utfall används på ett felaktigt sätt i verksamheten.

Detta motsäger inte vikten av att synliggöra skillnader i den lokala stadsdelsnämnden bl a genom uppgifter från verksamhetssystem om hur olika insatser slår i förhållande till kön, och att förvaltningen arbetar för att medvetandegöra sin personal. Det kan till exempel ske genom systematisk reflektion över hur - eventuellt stereotypa - föreställningar om kön och könsroller påverkar det uppdrag man är satt att utföra, och de beslut som fattas visavi den enskilde.

Ärendedragningar på stöd och serviceenheten med avidentifierade ärenden är ett konkret exempel på hur man kan arbeta med jämställdhet inom socialtjänsten. Ett annat exempel på arbete med genus och jämställdhet är en gemensam kompetenssatsning för förskolans ledningsgrupp med tema genusarbete på Östermalm, med syfte att skapa en gemensam plattform för förskoleledningarna i arbetet med genus och jämställdhet i respektive enhet. Utgångsläget för förskolornas genusarbete är att flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att prova och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.

Förvaltningen vill uppmärksamma att insatser för flickor med självdestruktivt beteende inte har samma tyngd i kommunfullmäktiges fördelningsnycklar som pojkars utagerande och kriminalitet. Budgetfördelningen av medel till individ- och familjeomsorgens barn- och ungdomsvård grundas huvudsakligen på kriminalitet och skolprestationer, vilket kan missgynna innerstaden och flickors behov. De faktorer som leder till kostsam vård är främst psykisk sjukdom och missbruk. Andelen flickor med psykisk ohälsa, och även vuxna kvinnor, tenderar att vara högre i Östermalms stadsdelsområde än i övriga innerstaden.

Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Grundläggande för barnets bästa är att inhämta och beakta barnets åsikter. Inom socialtjänsten fortgår arbetet med att utveckla och integrera ett tydligt barnperspektiv i samtliga utredningar oavsett verksamhetsområde.

Förskolorna arbetar aktivt med jämställdhet så att alla barn får tillgång till alla de möjligheter och utmaningar som erbjuds. Kunskapen om FN:s Barnkonventionen är väl förankrad i verksamheten och det pågår en kontinuerlig dialog kring värdegrundsfrågorna. Det är angeläget att personalen är väl rustad, har ett medvetet förhållningssätt och kompetens inom området. Det är viktigt att verksamheterna får stöd i detta arbete bland annat genom riktlinjer och att arbetet följs upp exempelvis genom brukarenkäter och barnintervjuer.

Barn ska ha möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som berör dem. Barndialog är en metod som stärker barns inflytande och delaktighet. Ett exempel är att genom olika typer av dialoger prövas möjligheten att tillsammans med barn och unga utveckla förskolegårdarnas och parklekarnas pedagogiska uterum.

Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Verksamheterna genomsyras av ett genus- och antirasistiskt perspektiv bland annat församtal och resonemang bland medarbetarna för att uppmärksamma genusperspektiv och HBTQ. Genom utbildning och samtal ökar dessutom medvetenheten. Ungdomsmottagningen är HBTQ-diplomerad.

Alla förskolor har i skolorna ett uppdrag att främja likabehandling och motverka kränkningar. Utifrån det tas en plan fram för arbetet på det här området, oftast benämnt likabehandlingsplan. Planen utgår från förskolans värdegrund, barnkonventionen, de mänskliga rättigheterna och alla barns lika värde. Förskolan utgör en viktig arena som mötesplats där demokratiska värden grundläggs hos barnen. Personalen har en viktig roll som förebilder och ska aktivt delta i barns samvaro och vägleda dem för att undvika utanförskap.

6 Lokalförsörjningsplan

Samtliga nämnder ska utarbeta en lokalförsörjningsplan för att ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på lokal och central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler och den utgör ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Planen utgår från den localsituation som råder per den 1 mars 2016 och uppgifter redovisas med beräkning av helårseffekt.

6.1 Inledning

Östermalms stadsdelsnämnds geografiska område har en ökande befolkning och tillkommande bostadsområden som Norra Djurgårdsstaden men även på övriga Östermalm. Förvaltningen deltar aktivt i de nya planprojekten och nya förskolor planeras in bostadsområdena.

Behovet av specialbostäder för personer med funktionsnedsättning boende inom stadsdelsområdet kommer troligen att tillgodoses genom den planerade nybyggnationen i stadsdelen Norra Djurgårdsstaden. Förvaltningen är dock angelägen om att ytterligare bostäder byggs med rimliga boendekostnader, så att stadens hela behov i större utsträckning täcks.

Den äldre gruppen, 80 år och äldre har minskar fram till 2016, men ökar nu måttligt under planperioden. Tendensen i innerstaden har de senaste åren varit ett minskat behov av vård och omsorgsboende som en konsekvens av minskat befolkningsunderlag. Fram till 2017 kommer antalet platser i vård- och omsorgsboende i innerstaden att minska. Stadsdelsförvaltningarna i Innerstaden gör bedömningen att denna minskning bör kunna täckas av befintliga platser.

6.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Östermalms stadsdelsförvaltning är ett utvecklingsområde, det byggs många nya bostäder och befolkningen ökar vilket betyder utbyggnad av förskolor och gruppboenden. Denna expansion kräver också att administrationen är anpassad till detta. Lokalytorna på förvaltningskontoret på Karlavägen 104 har tidigare minskats vilket har fått till följd att många handläggare delar rum vilket gör det svårt att ytterligare effektivisera i dessa lokaler. En av lokalerna på Karlavägen 112 har byggts om för att få utökat antal arbetsplatser.

Karlavägen 104, lokalen där stadsdelsdirektör med stab, ekonomi och personalfunktion, förskola och parklek, försörjningsstöd, beställarenheten inom äldreomsorg. Yta 2185 kvm, antal arbetsplatser 117.

Karlavägen 112, Vuxenenheten, Stöd och service, Socialpsykiatriska enheten, yta 551 kvm, antal arbetsplatser 28.

Karlavägen 112 plan 5, Familjeenheten, yta kvm 570, antal arbetsplatser 23.

Oxenstiernsgatan 31, Personliga ombud och fackliga representant, yta 113 kvm, antal arbetsplatser 5.

6.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskolan är organiserad i sju förskoleenheter som i sin tur består av ett antal förskolor fördelade på 37 adresser.

Antalet barn i åldern 1-5 år som var inskrivna i Östermalms kommunala förskolor i februari 2016 är 1906 och i enskilda förskolor 1 528 totalt 3434 barn.

I kommunal regi finns tre stödboenden enligt SoL, med 25 lägenheter.

I kommunal regi finns två gruppboendestäder enligt LSS, med 12 lägenheter.

I kommunal regi finns ett serviceboende enligt LSS, med 7 lägenheter

På entreprenad drivs fyra gruppboendestäder enligt LSS, med 21 lägenheter.

Totalt 65 lägenheter.

På entreprenad drivs även en Dagligverksamhet enligt LSS.

Under oktober 2016 tillkommer en gruppboendestad enligt LSS i kommunal regi om 5 lägenheter i kvarteret Tyresta i Norra Djurgårdsstaden.

Inom Östermalm finns fem vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg med för närvarande totalt 417 platser, tre lokaler för öppen hemtjänst, en dagverksamhet och en träffpunkt.

6.4 Förändringar i lokalbeståndet

I Norra Djurgårdsstaden fortsätter planeringen av områdets olika utbyggnadsetapper. I Etapp Västra kvarteret Björnlandet kommer en ny förskola starta i december 2017 med en kapacitet av 72 barn.

I kvarteret Jackproppen kommer en ny förskola med preliminär start 2019 med en kapacitet av 72 barn.

Under perioden 2019-2020 beräknas ytterligare 4 förskolor vara klara för inflyttning. Några av dessa kan komma att drivas i enskild regi och några kommunalt.

En parklek planeras i Hjorthagsparken i kvarteret Jackproppen. Parkleken beräknas vara klar 2018.

På Gärdet i kvarteret Stettin kommer en ny förskola med plats för 72 barn starta 2017.

På Lappkärrsberget planeras byggnation av studentlägenheter på mark där stadsdelen har två

friliggande förskolor, Forskarbacken 14 och Professorsslingan 47, vilket betyder att dessa kommer att rivas och ny förskola på 7 avdelningar planeras i ett av bostadshusen. Datum för start har blivit fördröjd då planen har varit överklagad.

Förskolan Fältöversten är uppsagd för avflyttning 2017-09-30 så också förskolan på Körsbärsvägen 16 som är uppsagd för avflyttning till 2016-09-30, förhandlingar pågår. Förvaltningen är orolig för att bostadsrättsföreningar vill bygga om förskolelokaler till lägenheter.

I Norra Djurgårdsstaden, etapp 2 Norra, planeras 6 servicelägenheter med inflyttning beräknad till våren 2017.

6.5 Kostnadsutveckling

Lokalhyrorna på Östermalm är höga och de flesta förskolelokaler har marknadshyresavtal. Förvaltningens andel av hyresavtal hos privata hyresvärdar har ökat med anledning av ombildningar till bostadsrätter.

I framtiden räknar SDF med att hyreskostnaden kommer att öka med anledning av nyproduktionen i Norra Djurgårdsstaden och andra nyproduktionsområden.

Den senast färdigprojekterade och hyressatta förskolan i Norra Djurgårdsstaden ligger hyran per kvm på 3 033 kr och årshyran per barn 29 872 kr inklusive särkostnadstillägg, värme och fastighetsskatt.

Även gruppbostad och servicelägenheter påverkas av det höga hyresläget i nyproduktionen, vilket får till följd att dessa kan bli svåra att finansiera inom gällande pengssystem.

- beräknad bruttohyreskostnad i verksamhetsplan 2016 med omsorgsmoms avdragen: 110,8 mnkr
- beräknad hyresintäkt 2016: 36,5 mnkr

Nämnden har i genomförandeärenden uppdragit till Fastighetskontoret att förvärva bostadsrätter enligt nedan

- gruppbostad, kvarteret Tyresta, Norra Djurgårdsstaden, 2016, uppskattad förvärvskostnad 15,7 mnkr
- förskola, kvarteret Stettin, 2017, uppskattad förvärvskostnad 35,8 mnkr

förskola, kvarteret Jackproppen 2019, uppskattad förvärvskostnad 30,2 mnkr

6.6 Effektiviseringsmöjligheter

Effektiviseringsmöjligheter avseende stadens administrativa lokaler

Stadsdelsnämndens befolkningsutveckling och expansion kräver även att anpassning av förvaltningens administration. Lokalytorna på förvaltningskontoret på Karlavägen 104 har tidigare minskats, vilket har fått till följd att många handläggare delar rum. Detta gör det svårt att ytterligare effektivisera i de administrativa lokalerna. En av lokalerna på Karlavägen 112 har byggts om för att få utökat antal arbetsplatser.

Karlavägen 104, lokalen inrymmer stadsdelsdirektör med stab, ekonomi och personalfunktion, förskola och parklek, försörjningsstöd, beställarenheten inom äldreomsorg.

Yta 2185 kvm, antal arbetsplatser 117.

Karlavägen 112, Vuxenenheten, Stöd och service, Socialpsykiatriska enheten, yta 551 kvm, antal arbetsplatser 28.

Karlavägen 112 plan 5, Familjeenheten, yta kvm 570, antal arbetsplatser 23.

Oxenstiernsgatan 31, Personliga ombud och fackliga representant, yta 113 kvm, antal arbetsplatser 5.

6.7 Övrigt

Utbyggnad av omsorgslägenheter

Gruppbostad LSS om 5 lägenheter i kvarteret Tyresta i Norra Djurgårdsstaden start oktober 2016

Serviceboende LSS om 6 lägenheter i kvarteret Hornslandet i Norra Djurgårdsstaden inflyttning första kvarteretarteretartalet 2017

Gruppbostad om 6 lägenheter beställd i etapp Kolkajen - Ropsten inflyttning 2020-2022

Gruppbostad om 6 lägenheter beställd i etapp 2 Södra Värtan inflyttning 2019-2020

Behovet av specialbostäder för personer med funktionsnedsättning inom stadsdelsområdet kan tillgodoses genom planerad nybyggnation i Norra Djurgårdsstaden. Gruppbostad behövs byggas med rimliga boendekostnader för personer med speciella behov. Traditionella gruppbostad efterfrågas dock allt mindre av yngre personer med funktionsnedsättning då personer med neuropsykiatriska diagnoser har önskemål om egna lägenheter med stöd. Förvaltningen efterfrågar en genomgripande analys över behovet av och inriktning på tillkommande specialbostäder i staden.